

1804/240 7-8. oldal

Kiepenlober

II. évfolyam.

240. szám.

Szerda, 1904. augusztus 31.

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 1 kor. 50 HLL.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

Tisza, a takarékos.

Az összes állami hivatalok vezetőihez szigorú rendeletet intézett a kormány, hogy minden téren takarékoskodjanak, mert az állami költségvetést úgy is sok kiadással terhelték meg utóbb. Hát ez igaz. A hadsereg elvitt 400 milliót, a vasutasok, a megyei tisztviselők fizetésrendezése, no meg a király udvartartása is belekerült néhány millióskába. A közterheket a mostani viszonyok közt emelni lehetetlen, tehát takarékoskodjunk.

Igy elméletben szép dolog volna ez a nagy takarékoskodás, de a valóságban rut és visszatevés. A közös hadseregnek könnyű lélekkel dobálja oda évenként a kormány a milliókat, de ha közczélekről van szó, minden fillért a fogához ver és adja a zsurorit. Ez nem járja.

Magyarországnak a hadsereg oktan fejlesztésére nincs szüksége, mert a nagyhatalmak közt ugyanis a „lógós“ szerepét játsza. A lógós ló pedig, ha szekérhez kötözték is, nem húz, nem

számít. Ilyen a szerepe a világhatalmak közt a monarchiának, amelyről a londoni utcáseprő is tudja, hogy csak a papiroson és a hóbertos ábrándokat kergető Habsburg-család egyes rövidlátó tagjai szemében nagyhatalom, melynek életét a népek vérével és pénzével lehet csak esztendőről-esztendőre meghosszabbítani. Ez a csendes béke tartja benne a lelket, a legkisebb rázkódást megöli.

Hogy milyen gyöngye a monarchia nagyhatalmi állása, elárulta Beck báró is a császára születése napján. Hiába, jó közmondás az, hogy a részeg ember mondja az igazat. Beck báró tábornoszernagy is megmondta, amikor a pezsgő mámorra a fejébe szállt. Beismerte, hogy *nehéz, válságos* esztendőt élt át ő felsége. Ez a legszebb elismerése volt annak, hogy a magyar nemzet öntudatra ébredt ereje megdöbentette a Burg lakóit. Az a sokat emlegetett „egység“ nem állanának még egyszer az ilyen erőteljes rohamot.

Ugy látszik, a 400 milliós érvágással a nemzetet akarták csak el-

gyöngíteni, a kormány által tervezett takarékoskodás pedig arra való, hogy a nemzetet erőhöz jutni ne engedjék. A kivándorlás mesterséges fokozása is erre vall. Az önálló vámterületet is ezért nem akarja a kormány létesíteni. Mesterséges eszközökkel juttatja a nemzetet koldusbotra.

Inséges tél vár reánk. Porig égett falvak, munkanélkül lézengő koldusaitól hemzseg az ország — és a kormány fokozott erővel hajtja az adót és már előre hangoztatja, hogy takarékoskodni fog, tehát jelzi, hogy ő nem fog segíteni az általános nyomorúságon. De a koldusország dús gazdag királyának van lelke odaadni két milliót, amelynek minden fillérére verejték, könny és nehéz átok tapad.

Rostkowiez Arthur.

Az iskolai év kezdetén.

Neveljünk életképes, erős nemzedéket.

Az iskolai év kezdetén az újságok hátsó oldalán bölcsebbnél bölcsebb tanácsokkal szolgálnak a tuhalmazott szülőknek, akik tétován ingadoznak, a pályaválasztás nehéz

veteudő frigy-társak akár ellenünk akár mellettünk küzdenek ők.

A szász fehér asztalnál sem szilajodik neki a bogáncsot a fehér asztalnál sem nézi illatozó, hamvas rózsának, sőt körültekintő óvatossága olyannyira kifejtett, hogy a felkínált hamvas rózsában is mindjárt a férget keresi. Ez megint olyan másik túlzás, a mely az egészségre haszonnal járhat, de a szabadjára bocsátott élvezet gyönyörét meghervasztotta. Ehhez vérmérséklet, hagyományos szokások alatti meghajlás szükséges, olyan, mint a német diákok szokása, midőn parancsszóra hajtogatják a sörös kancsókat és könyvből — nótáznak . . .

Még a tréfajók is olyan szabályosan körül czirkalmazott nekik. Mindjárt tudja az ember, hogy, na most kell nevetni . . .

Hanem a kinek gondolatai vannak, a ki köznapi csilámlós léhaságon felülemelkedik, a ki párizsi illatszerek helyett megelégszik a fenyves tiszta, üdítő, nem pedig bódító levegőjével, a kinek vannak alapos mondanivalói és megfigyelései, az az okos, a tudást, a tehetséget tisztelő száztársaságban magát igen kellemesen töltheti és hasznos, élvezetes órákban részesülhet. Náluk csakugyan fehér az abrosz és fehér a lélek.

Barangolások.

III.

Az oláh a magyaros duhajságokban nem marad hátra. Fehér asztal mellett dalolászni, ptyizálni, nyers szavakkal kimondva: részegeskedni — oláh atyánkfiai sem tartózkodók. Az asztalverésben, a nagyhangu beszédben, a mértéktelen ivásban diszére váltának bármelyik bácskai asztaltársaságnak. Ilyen dinom-danom közben emelte poharát „az édes magyar hazára, a kedves magyar testvérekre“ egy páratlanul, magyarosan szíves vendéglátó oláh főesperes is. Természetesen egymás nyakába borult a vegyes fajtájú és nyelvű társaság.

A borgöz mellett olyan szépek, olyan kedvesnek tűnt fel minden, hogy a lobbanekony magyarok azt is mindjárt felejtették, miszerint előzőleg a társaság több úri oláh tagja, egyházi és községi életben szerepvívó férfiak, tüntetőleg jelentették ki, hogy:

— Bár sajnálják, ők nem tudnak magyarul; tehát beszéljünk németül.

Pedig a valshanyadik tenéig ivott, zamatos, illatos erdélyi boros pohárnál már a nyelvüket nem értő főesperes ur barátom is magyarul mondotta felköszöntőjét az „édes magyar hazára“ és ha valamelyik jelenvolt magyar meg az oláhnyelvben járatosabb, bizonyosan az meg az erdők népé-

nek nyelvén zendíti meg olvadékony érzéseit . . .

De az oláh csak „bor között“ ilyen, míg a hiu, hiszékeny magyart józan fővel is megveszi néhány kellemes szavacska, némi figyelem. Nagy hátrány ez, hogy nálunk sem gondolkozni, sem következtetni nem igen szoktak a kényelmes emberek.

A művelt szász urak minden vonatkozás nélkül, tüntetést kerülve, a legszívesebben beszéltek velem — magyarul. Sőt többen, kik magyar iskolába jártak, szívesen emlékeztek az ott töltött időkre és barátokra. Elég okosok, belátják, hogy annak, ki Magyarországon közszerepet akar betölteni, az államnyelvét beszélnie kell. És tanulgatják is a nyelvünket. Ha az erőszakos magyarosítás félelmének lidérc nyomása alól fölsszabadítanak közérzésöket, akkor értelembe is ösztintén, barátságosan zárkoznak hozzánk, mert amüvelt szász urak közül már sokan belátták, hogy szász népkre méginkább fenyegető az oláh veszedelem hinárja, azért elfogultságok, tartózkodások jégkerge olvadozik és ha meggyőzetnének, hogy a magyarságtól távol áll plundránkba rázni őket, akkor a keleti pestis jellegű oláh veszedelem leküzdésére, illetőleg visszaszorítására a művelődés fegyverével mellénk állanak. Pedig bár kevés a számok, mégsem meg-

Iskola öltönyöket
 legczélszerűbb vásárolni Gerő E.

férfi-, fiu- és gyermekruha üzletében,
 mert legjobbat tartja és olcsóbb mint bárkinél
 másutt. DEBRECZEN, piac-utca 47., a Dreher
 sör-csarnok és a Hungaria kávéház között.

kérdése előtt. Valójában pedig hitünk és meggyőződésünk, hogy a sok elpanaszolt bajnak és a szülők ilyenkor felmerülő aggodalmának legfőbb oka az iskola. Az iskola, amelybe néhány nap múlva zúgni fog a gyermekhad és amelyről éppen ebből az alkalomból alaposan leszédik a keresztvizet. Még a legczernaszálabb hang is, amely erőre kaphat a fórumon, szidja az iskolát, mint a bokrot és elméletben úgy ütja benne uralkodó rendszert, mint a kéfenekü dobót.

Hát mi tagadás, a puffolésnek ebből a kaoszából kicsendül az igazság harangja. Nem mindig, de eléggé gyakran. Neha a szög feje mellé ütnek, azonban ez nincsen az úgy ártalmára. Mert a mindenfelől bangoztatott ezél összetalálkozik egy pontban: abban, hogy az iskolánkban tanyát ütött rendszernek kalapácsal kell nekimenni és az utolsó izig össze kell zúzni. Hogy a helyére mi kerüljön: itt már nem olyan tömör a harmónia. Minden pedagógusnak meg van a maga elve, s ebből jöttányit sem szívesen enged lefaragni. Hanem azt hisszük, hogy ebben megint össze kell futnia minden gondolatnak: az iskola neveljen embereket. Látó, halló, érző, mozogni tudó, cselekvésre minden pillanában kész embereket.

Ehisszük, hogy ilyesmit követelni sokkal könnyebb, mint eleve formába önteni. De ez a követelés tisztára jogosult, amikor látjuk, micsoda tehetetlen puha bábok kerülnek ki az iskola kohójából. A fejük szinte lekonyul attól a betutengertől, amelyet beleszivattyuznak; a lelkük elernyedt, nyúlós, tisztá szarnyaira keptelen; a testük a sorvasztó megadás nyomait viselik magukon. Ilyen ember agyából nem pattanhat ki egészséges, az alkotás tűzétől izzó gondolat: a karjai lehanyatlanak, mielőtt az ellentállási erő érintette volna őket; ha veszélyt lát, megtamoduk; a teremtes, építés előtte nem gyönyörűség, hanem riasztó robot. Az iskola: a mai társadalom. Az iskola gyurja, formálja, dagasztja azzá a társadalmat.

Lenetséges, hogy nem minden felszegség, nem minden latyuhajtás az ő keze nyomán tamadt; kívülről, láthatatlan helyekről olyan anyag kerül a gyermek lelkületébe, amely ellen hiába küzd az iskola s amelynek erjesztő hatása azután nyomot hagy a társadalmon; de nagyrészt mégis csak az iskola műve az az ember, aki az ő küszöberől az életbe lép. És ugyan, ki tagadhatná, hogy erre az emberre szánalom nézni. Egyetlen tetteben sincs életrevalóság, akaraterő, melynek ki kellene bugygyannia, ha az iskolában beléje oltották volna.

Senki sem kívánja, hogy az iskola oktassa ki az embert, hogyan kell az életnek ezzel vagy azzal a körülményeivel megküzdeni, azonban igenis kívánható az, hogy az iskola az akarni akarást, a küzdés, a birkozás, a szembezállás érzését és szeretetét kelte föl a gyermek lelkében s ne engedje azt kialudni, hanem szítsa oly magasra, hogy az öléből kikerülő ember keresve-keresse: mit lehetne legyőzni, mi fölött lehetne urrá lenni, miből lehetne teremteni, építeni, hol lehetne dolgozni, munkálni, egyáltalán hol lehetne a beléje nevelt nagy érzés feszítő erején könnyíteni. A mi iskolánk ilyesmit nem művel, a mi iskolánk becsületesen földolgozza a tananyagot. Ezért van, hogy a kapun satnya lelkek tódulnak ki, amelyekből átittasodik, a társadalomnak valamelyik izmára tüzes parázs esik, nem azt látjuk, hogy a tüzes parázst elárvoltják, a megsebzett részt beheggesztik, s kutatják a parázs esésének okait, hanem segítség után való kiabálást hallunk.

Életképes nemzetek! Ezt kellene jelgélül minden iskola homlokára írni; minden szó, amely az iskolában elhangzik, ettől a forró vágytól sugározzon. Életképes nemzetekbe formálja az iskola azt a sok gyermeket, amelyet néhány nap múlva goudjaira

fog bizni, életképes nemzetekké, amely összeszeszorított fogakkal tud a bajnak nekimenni. Tudjuk, hogy minden csak szó. A fő: a tananyag. Vannak azonban még becsületes tanítómesterek, akire minden a jövőt féltő férfi reménykedve néz; tegyenek csak meg mindent, hogy az iskoláikban ne csak az ölnyi tananyagot dolgozzák fel, hanem lopjanak abba a puha gyermeklélekbe egy magot, amelyből az életerős nemzetek fajja sarjadzon ki.

Vármegyénk és közelvidéke.

Végre valahára. Nyolcz hónapi gyötrelmes megvárás után végre valahára megkapják Hajdumegye tisztviselői is a fizetés kiegészítés különbözőzeteit a mai napon. Az ország összes vármegyéi közt legutóljára kapják meg ők, no de csak hogy megkapják.

Közgyűlés Hajduszoboszlón. Kedden délelőtt tartotta közgyűlését Hajduszoboszló városa Rásó Gyula alispán elnöklése alatt. A közgyűlésen városi főorvossá dr. hamvai Kovács Bálint, pénztári ellenőrré Székely József választották meg.

Paraszt-párbaj. Halálos mérkőzés sel végződött Ermihályfalván két szerelmes legény vételkedése. Mint tudósítók írja, válicságos párbajt vívtak és egyikük Száva András halva maradt a kertek alatt. A mérkőzés oka B. Katicza, a csapodár lány, aki hosszú időn át Kerezi Gábort boldogította szerelmével. Időközben Száva András hazavetődött a katonaságtól és a Katiczát visszahódította boldog utódjától. Kerezi Gábort ez a nagy szegény nem hagyta nyugton, a szalligó hírekről meg akart győződni és éjjel lesbe állott. Mikor aztán Száva Andrást látta Katiczától kijönni, elébe állott s nyugodtan ennyit mondott.

— Andris, reggel várlak a kertek alatt.

— Ha vársz, hát ott leszek — felelt rá Száva András.

Másnap reggel, amint megigérték, a kertek alatt találkoztak. A mérkőzésről csupán annyit tudnak a faluban, hogy Száva András halva maradt. **A fején és a mellén véres sebek vannak hasítva és elárválják, hogy késsel viaskodtak.** Kerezi Gábor önkényt jelentkezett csendőrnél és elmondta, hogy verekezésben megölte Száva Andrást, de a verekezés részleteiről diszkréten hallgat a kis paraszt lovag.

Nem akart katona lenni.

Félelmében öngyilkossá lett.

Még el sem érkezett október elseje, még be sem rukkoltak az unjencok, máris van áldozata a jövő katonái esztendőnek. Egy huszonkétéves fiatalember, akit a második sorozáson vettek be katonának, a szolgálat előtti félelmében öngyilkossági kísérletet követett el budapesti lakásán. Az öngyilkosság csak részben sikerült, a fiatalember nem halt bele a sebeibe, kórházba került. A golyó a fejébe ment, de a doktorai ki fogják szedni belőle és a szegény besorozott öngyilkosjelöltnek minden valószínűség szerint le kell szolgálnia a három esztendőt.

A fiatalembert Schusztér Mártonnak hívják. Inas egy kitünő, előkelő uraságnál, a Dob-utca 32. szám alatt. Schusztér Márton igen derék, okos, jó fiú, az uraság szeretete, kényeztetése, nem érezte vele, hogy csak egyszerű inas. Mert Schusztér Márton igen jó családból származik.

Rokona a meghalt, hasonló nevű püspöknek és az apja egyike volt Kolozsvár legnagyobb urainak. De tönkrementek. Az

őreg ur meghalt és Schusztér Márton kénytelen volt félbehagyni a tanulmányát. Gyöngyvezna fiú volt, iparosságra nem igen alkalmas s így urasági inas lett belőle. Szerencsére derék jó gazdája lett, aki megbecsülte a fiút.

Nem volt semmi baja Schusztér Mártonnak, míg be nem sorozták katonának. Ettől a három évtől úgy félt, mint a tüztől és mondta, hogy úgy sem bírja ki a szolgálatot. Belepusztul. Szegény addig gondolkodott, töprenkedett ezen a dolgon, míg megunta az életét és korán reggel a szobájában a gazdája revolverével föbe lötte magát.

Mi az ujság?

Letartóztatott ügyvéd. Márkus József jászberényi ügyvédet, aki egy jászberényi birtokos és egy gyógyszerész nevére hamisított váltóval egy budapesti cégtől 4000 koronát csalt ki, a rendőrség letartóztatta. Márkus József néhány évvel ezelőtt még a szolnoki törvényszék jegyzője volt. Később ügyvédi irodát nyitott Jászberényben és megnősült. Azonban nem törődött az iradjával, könnyelmű életet élt, amiért fiatal felesége is elvált tőle, ő pedig ment tovább azon a lejtőn, amely a börtönben végződött.

Meghalt a felesége után. Megdöbbentő öngyilkosság történt Szabadkán, hol a rendezett viszonyok közt élő iparos, volt városi képviselő, **Beszédes István** felakasztotta magát. Beszédes már rég óta buskomor volt, elkésérette felesége halála, majd inni kezdett és deliriumba esett, ami csak sietteté végzetes tettét. Mikor senki sem volt otthon, a széna padlására felakasztotta magát.

Kétnejű fogorvos. Tíz éve telepedett le Liegerer J. nevű hannoveri német fogtechnikus Gyulán. Feltűnően csinos harminczhét éves ember volt s mint szerelmes gavallér, bár erősen törte a magyar nyelvet, csakhamar egyik legkedveltebb tagja lett különösen a szalonoknak. A fogorvos a mult hónapban feleségül vette egyik békésvármegyei községi jegyző leányát. A fiatal pár boldog mézesheteit azonban most megzavarta az a bűnvádi följelentés, amely Hamverből jött és Liegerer Józsefet bigámmival vádolja. Följelentésében a három gyermekével elhagyott feleség elmondta, hogy 1883 ban feleségül vette őt Liegerer. Három gyermekük született a házasságból. Egyszer aztán szó nélkül faképnél hagyta a fogorvos s most értesült, hogy Liegerer másodszor is megnősült.

Megfőtt gyermek. Mindszentesen Bereczki Imre vagyonos gazda ember udvarán mostak s a katlanban vizet forraltak. A kis 3 éves leány a tűz körül játszadozott. A mosó asszony a katlanból hatalmas fazékba merte a vizet és valámiért bement a szobába. A kis Mariska ekkor a fazékhoz ment s magára borította. A forró víz az apróságot megölte. A bonczolás alkalmával megállapították, hogy az **ártatlan kis gyermek teste valószínűleg megfőtt a forró víztől.** A csendőrség megindította a vizsgálatot, hogy gondatlanság miatt kit terhel a felelősség.

Az elbocsájtott rabok. A kolozsvári rendőrség pár nap előtt elbocsájtott egy madárkereskedő birtokából pár tuczt fülemillét és a fülemile kupeczet érzékenyen meg is büntette. A szegény kis énekesek egy része megszokta a fogságot. Bevonul

tak a telkekre és bementek a házakba is, ahol jószívű emberek megettették, azután ismét szárnyasai bocsátották a kis vándorokat.

Legényhalál. Külső-Böcs, borsod-megyei községben agyonszúrtak egy legényt. A gyilkosságról a következő szűkszavú távirat érkezett: Külső-Böcs községben Tóth András napszámos késsel agyonszúrta Dudás Lajos földmivest. A tettest elfogták.

Táborszernagy és közhuszár. Hétfőn délben a miskolci „Korona” szálloda kertjében, ahol báró Mertens Károly táborszernagy, kassai hadtestparancsnok a helyőrség tisztikara által környezve ebédelt, kedves kis jelenet játszódott le. Ugyanis a 15-ik huszárezred egy legénye megjelent a Korona udvarában, kezében távirattal és azt oda vitte a táborszernagyhoz. Az előírt tisztelegés elvégzése után a huszár sarkon akart fordulni, hogy a távirat kézbesítése után el távozzék, azonban a legénységet kedvelő táborszernagy-hadtestparancsnok, intett a huszárnak, hogy várjon. A huszár megállott, mint a szobor. Ekkor báró Mertens felemelte az előtte álló pohár bort és jószágos mosolylyal átnyújtotta a huszárnak. A huszár szeme erre egyet villant és amíg egyik kezében a bort tartotta, a másikkal megperdítette a bajuszát, aztán összeverte sarkantyuit és szólt harsány hangon eképpen: Isten éltesse a kegyelmes urat! azután pedig felhörpintette a bort. Aztán tisztességtudóan megköszönte a szíveséget, tisztelgett és nagy sarkantyupengetéssel távozott. A táborszernagy, valamint a tisztikar derűs hangulatba nézte a kis jelenetet.

Megégett fehérlány.

Szerencsétlenség a pusztaszeri ünnepen.

Vasárnap a pusztaszeri Árpád-szobornál a mise alatt megrendítő szerencsétlenség történt. A hivek ezrei énekeltek:

„Hol vagy István király,
Téged magyar kíván,
Gyászos öltözetben
Te előtted sirván.”

A szeri pusztán megölt mezejére könyvek peregték. Szent áhitattal énekeltek a fehérruhás lányok:

Boldogasszony anyánk,
Régi jó patronánk,
Nagy inségben levén,
Igy szólit meg hazánk.”

Belesírt a könyörgés a szeri pusztába. A nép áldozatot hozott Árpád szellemének. A pogány vallás istenei feltámadtak és áldozatot kértek a maguk részére is.

— Ha fehér méneket nem áldoztok, áldozatok hát fehér szüzet!

Rettentő áldozat — és mégis megtörtént. A szobor előtt lángra lobbant az egyik fehérruhás, fiatal leány ruhája. Pár pillanat és égő fáklyaként futkosott és összerogyott, a szeri-pusztán vörös fűvére. Megégett. A fehér szűz áldozata lett a pogány isteneknek.

Csányi Rozália 18 éves mindszenti leány a szobor előtti téren sétálgatott barátnőivel. A leányka könnyű, fehér moll ruhája, valószínűleg eldobott szivarvégétől vagy gyufától tüzet fogott s pillanat alatt lángba borult a szerencsétlen, aki égő fáklyaként szaladgált,

míg össze nem rogyott. A körülötte levők maguk is megrémültek és eszeveszetten futkostak, kiabáltak, anélkül, hogy segítettek volna rajta. A ruhája teljesen leégett a testéről, csak a mellfűző tájkán maradt épségben. Halálos sérüléseivel haza szállították az ünnep áldozatját a szülei lakására.

Az örült anya rémtette.

Elvágta a kis leánya nyakát.

Szegeden általános tiszteletben és közszeretethen álló a Gyuritzza-család. Gyuritzza Lipót gyógyszerész leánya, Olga, a szegedi előkelő társadalom ismert szépsége volt. Rendkívül gondos, kitűnő nevelésben részesült és pár évvel ezelőtt neje lett Morava Géza dr. orvosnak. E házasságból született a szép asszonynak Olga nevű leánykája, a mely után a fiatal házaspár szétvált.

Morava Eoltán a válás után Jankovácra költözött, ahol most gyakorló orvos. Jelenleg Szegeden van a honvédhuszároknál gyakorlaton.

Az elvált, szép asszonnyá ránehezedett a végzet sujtó keze. A gyermek-ágyban tejlázt kapott, melynek súlyos következményei ellen hiába keresett gyógyulást. Idegességi rohamok lepték meg és lelkének nyugalmát, épségét többé nem tudta visszanyerni. Viruló testi ereje, szépsége nem engedte sejtetni, hogy a fiatal asszony elméjét az elborulás homálya fenyegeti.

Látszólag meggyógyult. Lelke visszanyerte ruganyosságát, jókedve, szellemessége visszatért. A fiatal asszony a múlt évben difteritisbe esett a kis gyermekével együtt. A betegséget a cselédje is megkapta. A cseléd meghalt. A kis gyermek és az anya gyógyultak a betegségből.

„Elvágtam az Olgioza nyakát.”

Hétfőn délután 4 és 5 óra tájban a verandán kis gyermekének grizt főzött az anya. Elkészült a pép és ekkor a kis Olgát etetni kezdte. A szobaleányt valamiért elküldte maga mellől. A vidám kis leány kezével csapodósított s a cselédjét fellökte. Meglehet, hogy az ártatlan kis leánynak ez a játéka készítette elő a dührohám kitörését. Az anya felkapta gyermekét, besietett vele a konyhába és az asztalfiókból kivette a konyhakést. A következő pillanatban megtörtént az a rettenetes tragédia, a melynek leírásáról visszaborzad a toll. A szobaleány, a mint a konyhába lépett, a vérében vonagló Olgácskát pillantotta meg. **A nyaka a csigolyáig teljesen át volt metszve.** Az anya már nem volt a konyhában, bevonult a szalonba, ahol teljesen öntudatlanul járt-kelt. A szobaleány segélykiáltásaira összecsendült a ház nép.

— Gyilkosság történt! Olgácskát megölték!

Mindenki sejtette, hogy ki a gyilkos. A házbelleket már napok óta rossz sejtelmek gyötörték. A rettenetes tragédia előre vetette árnyékát, de senki sem mert volna arra gondolni, hogy ily borzalmas fejleménye legyen.

Gyuritzza gyógyszerész és felesége a leányához rohant.

— Mit tettél, Olga?

Az asszony nem szólt semmit. Reszketett az izgalomtól, majd fásultan nézett maga elé.

— **Ne haragudjál édes anyám, a kis Olgának elvágtam a nyakát.**

Gyuritzzané persze sikoltani kezdett, de ekkor már nem tudott magáról a beteglelkű asszony. Leült a székre, hosszasan maga elé nézett és újra megszólalt:

— Ejnye de bolond gondolatom volt. Meg akartam ölni az Olgácskát!

Az élő halott.

Orvost hívtak, de akkorra már az ártatlan, fehér lelke elszállt a kis Olgicának. Az orvosnak nem maradt egyéb kötelessége, mint a felől intézkedni, hogy az elborult elméjű asszonyt a kórház elmebeteg osztályára vigyék, mielőtt kárt tehetne magában.

Hintó robogott elő. Az apa és leánya beültek a hintóba, amely teljesen be volt fődve és a kórházhoz hajtattak. A szerencsétlen asszony szó nélkül engedelmeskedett megtört édes atyja kérésének. Öntudata elveszett, fogalma sincs arról, hogy mi történik körülötte. A kórházban magáncellában helyezték el és ápolónőt rendeltek mellé, aki együtt tölti az éjszakát az elborult elméjű anyával.

Megindító jelenet volt, midőn az apa zokogva mondta be a kórház felvételi irodájában a leányára vonatkozó adatokat. A drámai jelenetekhez szokott kórházgondnok szemében is megcsillant a könny, a mélyen lesújtott apa fájdalmának láttára.

Később ismét kocsi állt meg a kórház kapujában. Ez az áldozat holttestét hozta. Az apró, véres holttestet betették a kórház halottas kamrájába, ahol felboncolták.

Az asszony boszút áll.

Lelötte a férjét és szeretőjét.

Parti Ambrus mezőőr volt Tésén s hogy gondjaira bízott területet jobban őrizze, a határban kunyhót épített magának s ott tartózkodott állandóan. Partinak szerelmi viszonya volt Borzsa Pálné nevű özvegy asszonnyal s azért lakott a kunyhóban, hogy a menyecske kijárhasson hozzá.

Parti felesége gyanította, hogy a férje hűtlen lett hozzá s ezért már több ízben leskelődött utána. Amult pénteken aztán megleste Borzsánét, amint a férje kunyhójába ment este 9 óra után. Partiné a fölfedezés után boszura határozta el magát.

Még az nap este elment a sógorához, Turi Jánoshoz, hogy adja kölcsön a fegyverét éjszakára, mert a férje fegyvere elromlott és fegyver nélkül bajos éjszaka a határban lenni. Turi gyanútlanul adta át a töltött fegyvert, amivel aztán Partiné kiment a határba s egyenesen a kunyhónak tartott.

Mikor odaért, hallgatózott egy ideig s amint meggyőződött, hogy Borzsáné még mindig ott van a kunyhóban, előbb felgyújtotta a kunyhót és amikor a szerelmesek ki akartak futni az égő kunyhóból, az asszony rájuk sütötte a fegyvert kétszer. **Az egyik golyó Borzsánét halálosan találta, a másik pedig a hűtlen férjet súlyosan megsebesítette.** A lövés után Partiné elmenekült.

Az esetet csak másnap reggel tudták meg a faluban, amikor a mezei munkások a súlyosan sérült mezőőrt megtalálták, aki elmondta, hogy mi történt vele az éjjel? Parti Ambrus sérülése életveszélyes. A merénylő asszonyt letartóztatták.

UJDONSÁGOK.

Hortobágyunk 12 év előtt és most.

Tizenkét évvel ezelőtt, ha szárazság volt is a Hortobágyon, de a rajta levő mező ilyen általánosságban soha nem pusztult úgy ki, mint ez évben; azonban ne gondolja az olvasó, hogy ezt csak az ideai nagy szárazság okozta! nem egyedül ez okozta; — mert a Hortobágy legelője ezen 12 év alatt fokozatosan satnyult évről-évre a helytelen gazdálkodás miatt, s így jutott ez évben oly ártalmas állapotba.

Legeltető gazdáink minden évben panaszkodnak, hogy rossz a legelő, de okát, hogy miért rossz? soha sem kutatják, sőt ha tudják is, orvoslást nem keresnek.

Ezelőtt 12 évvel semmiféle idegennek, sőt még a pásztoroknak sem volt szabad a Hortobágy legelőjéről a marhatrágyát (Hortobágyi Cox) elszállítani, de azóta évről-évre még gerbejével is összekotorják és elhordják idegen községekbe tüzelő anyagnak, úgy annyira, hogy a Hortobágy legelőjén, hol évenként 16—17 ezer darab szarvasmarha legel, marhatrágyát alig látni rajta; szerény nézetem, de talán a jobb gazdák nézete szerint is, ha az a sok marha trágya a legelőn maradna és azt a téli hó olvadásával és erővel kilugozva széjjel porlasztva a földbe olvasztaná, ez által a legelő földet megszirozva termékenyebbé is tenné; mert jól tudjuk azt, hogy a mely földet nem trágyáznak, abból végtére a fű is kiszárad.

Máshol trágyát hordanak a legelőre pénzért és itt a természet adta trágyát is idegen községbe a legelőről lehordják.

Nézzük meg a községeket, ott a gulya földről nem hogy megengednék a trágyát lehordani, sőt ha valakit rajta kapnak kihágásnak minősítik és megbüntetik.

Az igazi közérdek adta kezembetollat; mert ha ez csak most ebben az inséges időben történik, talán elnéztem volna, de már évek hosszú sora óta, a legbősegebb időkben is ezt cselekedték, s úgy látszik: már uzussá is vált; ha ennek gátat nem vetnek: jó legelőt a jövőben se várjanak.

Cseh János.
helyhatósági állatorvos.

Az élet regényéből.

Férj és feleség közös tragédiája.

Kevés olyan megrendítő tragédiája akad az életnek, mint amelyről most adunk hírt. A maga rettenetes valóságában a velőig hat ez a csapás, amelyről mély, benső megindulással adunk hírt olvasóinknak. Két hét leforgása alatt az elvált férj is, a feleség is egyazon nagy lelki megrázkódáson vergődve keresztül, egyazon héten értek el a lelki borulás szomorú ösvényéhez és az egyiket a debreczeni kórház megfigyelő osztálya, a másikat pedig a margitligeti szanatórium négy fala zárta el a külvilágtól, az élő-halottak szomorú világában.

Ruzsinszky Ilonát, aki nemrég még a nagyváradi Szigligeti színház ünnepelt primadonnája volt, megtépett idegrendszerrel szállították a margitligeti szanatóriumba és ezzel véget ért az a sokáig huzódó kínos háborúság, amely közte és volt férje, Bereczky Lajos debreczeni rendőrfogalmazó közt folyt le és oly szomorú véget ért. Bereczky Lajosról csak a minap irtuk meg, hogy megtévelyodott és most Ruzsinszky

Ilona, a gyönyörű hangu énekesnő jutott a szerencsétlen férj sorsára.

Még pár héttel ezelőtt történt, hogy Bereczky Lajos leveleket irt volt feleségének, melyben a kis fiút követelte vissza az asszonytól. Mikor ezekre a levelekre választ nem kapott, úgy állván a dolog, hogy a bíróság a gyermeket az anyjánál hagyta: Bereczky újból felkereste Ruzsinszky Ilonát leveleivel és a kétségbeesés hangján kérte, hogy a kis fiút ő nevelhesse, hogy nála lehessen. Mikor erre sem reagált az anyja, Bereczky azzal fenyegette Ruzsinszkyt, hogy a gyermeket megöli, ha hozzá nem küldi azonnal.

Valószínű, hogy a szerencsétlen ember ekkor már nem volt birtokában az ép elméjének és hogy tévelyodott lélekkel írta a fenyegető leveleket, de erről persze Ruzsinszkynek fogalma sem volt. Ezek a fenyegető levelek az anélkül is rettenetesen ideges asszonyt teljesen kiszolgáltatták az idegek romboló munkájának. A szanatórium kertjében sétálva a nyáron nem egyszer történt, hogy tulerós idegrohamok lepték meg, majd pedig üldözési mániába esett:

— Nézzé, nézzé, ott a bokorban! Az az ember megöli a fiamat. Jaj, jaj doktor ur! Ijedezett, megrémült és halotthalvány arcuzal vitték be az épületbe, ahol a fiát látva, némileg magához tért a szerencsétlen asszony.

Igy tartott ez heteken át. Néha ritkábban, néha gyakrabban tört ki rajta a dult, szétroncsolt idegek háborgása, amíg néhány nappal ezelőtt talán Bereczky Lajos szomorú sorsáról hallván, idegbaja annyira erőt vett rajta, hogy hónapokig is eltarthat, amíg fölépül.

Még az is elszomorító esete enneka kettős tragédiának, hogy Szűcs Dezső nagyváradi városi aljegyző, aki tudvalevőleg odaadó barátja a művésznőnek és a súlyos megpróbáltatások idején hiven kitartott mellette és a feleségét üldöző férj támadásai ellen óvta, mint a „Nagyváradi” lap társunk írja, szintén súlyos betegen fekszik. Idegbaja annyira erőt vett rajta, hogy vasárnap délelőtt elszédülve, elesett és öntudatlan állapotban fektették ágyára.

Igen értékes ajándék lesz minden előfizetők részére az a vaskos naptár, a melyet december elején minden előfizetőknek díjtalanul, utánfizetés nélkül megküldünk. A Debreczeni Független Ujság Naptára Debreczen és Hajdúvármegye jól összeállított czimtarát fogja tartalmazni és azon kívül dús szépirodalmi részszel lesz ellátva. A kik szeptember 1-től lapunkat megrendelik, azok is ingyen kapják a Debreczeni Független Ujság nagy képes naptárát. Telefon számjaink: 18 és 339. A lap előfizetési ára 1 óra 1 korona.

Takarékosság a nép kárára. A kormány könnyelműen dobta oda a milliókat ágyukra, udvartartásra, katonaságra és most a közérdek kárára akar takarékoskodni. Erre vall a legújabb kormányrendelet is, a mely így szól: Az államháztartásnak az utóbbi időben hozott törvényekből folyólag előállott nagyobb mérvű megterhelése feltétlenül szükségessé teszi, hogy a takarékoskodás, a melynek követelésére az államháztartásban különben is mindig kiváló helyet kell helyezni, az összes szolgálati ágak-

ban fokozottabban és legmesszebb menően érvényesüljön és hogy minden lehető megtörténjék arra, hogy az államháztartás terhei — különösen a kezelési kiadások csökkentésével — apasztassanak. Elvárom — szól továbbá a miniszteri rendelet — hogy mindennemű eljárásban, nemkülönben javaslatainak megtételénél is mindenkor szem előtt fogja tartani a rendelkezésemet. A szigorú takarékoskodásnak és a költségek apasztására irányuló törekvésnek az egész vonalon érvényesülnie kell, annak érdekében és biztosítására, hogy mentől nagyobb eredmények mentől kisebb anyagi eszközökkel értesenek el.

Jog- és pénzügyi bizottsági ülés. A város jog- és pénzügyi bizottsága kedden delután 3 órakor tartott ülést Bészler Károly árvaszéki elnök tb. főjegyző elnöksége alatt. Jelen voltak: dr. Fejér Ferencz, Schwarcz Vilmos, dr. Kola János, Miskolczy Jenő, dr. Dóczy Emil és Varga Károly tb. tanácsnok előadó. A gyéren látogatott ülésen hamarosan ledarálták a napirendre tűzött ügyeket. A zenedének megszavazták a 4000 korona segélyt, elfogadták a hordárokról alkotott szabályrendeletet. A költségvetést vizsgáló bizottságba Kardos Lászlót és ifju Schwarcz Vilmost küldték be.

Nem emelik a rendőrdíjakat.

A rendőrök helyzetén akart segíteni Végh Gyula rendőrkapitány, mikor javaslatot nyújtott be a tanácshoz a rendőrdíjak emelése iránt, t. i. a bálók, orfeumelőadások és multságok alkalmával a kiküldött rendőröközögek a mostaninál tisztességesebb díjazásban részesüljenek. A jog és pénzügyi bizottság többsége azonban ridegen elvetette a javaslatot, amely ideiglenesen segített volna, valamicskét a szegény rendőrökön, a közönség pedig nem érezte volna meg, mert aki nek mulatásra van pénze, meg is tudja fizetni, de meg a bálók költségvetésében 8—10 korona nem számít amugy se. Kola János volt leginkább ellene a javaslatnak, ki is jelentette, hogy a rendőrségnek éppen ezért nem is szavaz meg semmit, mert ő zsandár-párti. A bizottság véletlen többségének (3 volt 2 ellen) rideg visszautasítása méltán megütközést keltő. Hát még nem aludt el a híres zsandár-ügy?

Méhészek egyesülete. A hajdu megyei méhész egyesület vasárnap délután tartotta meg választmányi ülését Maurer Emil elnöksége alatt. A tárgysorozat kiemelkedőbb pontjai voltak az egyesület tulajdonát képező szaklap kibővítése, a pénztár-vizsgáló bizottság jelentése s végül titkár jelentése a mézértékesítés ügyében elért eredményekről.

Meghaltak. Özvegy Grünberger Mórné Fögel Fanni izraelita 68 éves magánzó, Kiss Gáborné Erdei Julianna ev. ref. 63 éves, Brebán Sándorné Györi Erzsébet ev. ref. 20 éves, özvegy Kovács Ferenczné Szőke Mária ev. ref. 69 éves szegényháyi ápoló, Kiss László ev. ref. 21 hónapos csecsemő.

**Tankönyvek
bekötését** **Dávidházy Kálmán**

könyvkötészeté, Fűvészkéri-u. 9. sz. alatt a legjobb kivitelben legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák a legújabb ízlés szerint készíttetnek.

— **Társasvacsora Váradi Károly tiszteletére.** Tudvalevő, hogy Váradi Károlyt, a helybeli piarista főgimnázium igazgatóját kinevezte a kormány a székesfehérvári tankerület főigazgatójává. A debreczeni tanári kör, melyben Váradi Károly mint al-elnök szintén tevékeny működést fejtett ki, társasvacsorát rendez a közszeretben álló érdemes férfi tiszteletére s e vacsorára nemcsak a kör tagjait és a helybeli felsőbb és középiskolák tanárait hívja meg, hanem szívesen látja az új főigazgatónak jó ismerőseit és tisztelőit is. A társasvacsora szept. 3-án este 8 órakor lesz az „Angol királynő”-ben és jelentkezhetni bármely középiskolai igazgatóságnál az ott kitett aláírási íveken.

— **Alku a szeszfogyasztási adó-bérletre.** Debreczen városnak az állammal kötött szerződése a regáló bérletre vonatkozólag ez év december hó 31-ikén lejár. A város továbbra is bérelni akarja a fogyasztási adókat és evégből a város és pénzügyigazgatóság megbízottjai között megindultak a tárgyalások.

— **Hazahozott szökevények.** A néhány héttel ezelőtt Debreczenből megszökött *Deutsch Sámuel* és *Kürschner Frigyes* terménykereskedők ügyében már a múlt napokban befejeződtek a kiadatási tárgyalások és a két debreczeni terménykereskedő már utban van hazafelé Debreczenbe és ma már megérkeznek. A két kereskedőt a debreczeni pályaudvaron az ügyészség veszi át és a pályaudvarról egyenesen fogházba kísérik őket.

— **Az ipari képesítő vizsgák.** A kereskedelemügyi miniszter a következő rendeletet adta ki a kőműves, kőfaragó és ácsmester képesítő vizsgára való jelentkezéseknél előforduló visszaélések megakadályozása céljából valamennyi vizsgálobizottságnak. A kőműves, kőfaragó vagy ácsmesteri képesítő vizsgálatokra való jelentkezéseknél előfordulhat esetleges visszaélések megakadályozása céljából a jelentkező egyének gyakorlati szolgálatának igazolására szolgáló bizonyítványok iparhatóságilag igazolandók. A vizsgára jelentkező egyének felmutatott összes személyi okmányai az illető bizottság bélyegzőjével a jelentkezési nap kitüntetése mellett felülbélyegzendők.

— **Költöző madarak bucsuja.** A golyák pár nap előtt seregestől vonultak át a város felett. Sok fiatal leány megkönnyebbülten tekintett utánuk. Pedig most jönnek a veszedelmesebb golyák, az akadémiai hallgatók. A fecskék is bucsuzódnak. Apró csapatokban röpködik körül az épületek falait, be-bepillantanak kicsi puha fészkeikbe, melyet pár nap múlva hosszú fél évre itt hagynak. Az idén rosz nyaruk volt a szegény fecskéknek. A szárazság miatt kevés volt szunyog, sovány volt a táplálékuk.

— **Jelmexos próbabál.** Meghívó. 1904. évi szeptember hó 3-án, szombaton a „Korona” című táncsteremben, táncztanításom bevégezése alkalmából záróvizsgával egybekötött zártkörű jelmezes próbabált rendezek, Schaf János, táncztanító. Belépődíj (személyenként) 1 korona. Műsor: 1. Nyitány; Benczi Sándor zenekara által. 2. Sóló, magán; lejtő: Hajnal Katicza. 3. Oláh páros; lejtő: Bihari Katicza és Kiss Jenő. 4. Tiroli; lejtő: Erdős Mariska és Schaf Janika. 5. Spanyol; lejtő: Bonyi Mariska és Orosz János. 6. Magyar sóló; lejtő: Magyar Margit és Gombos József. 7. Menuette, társas tánc; lejtő: Hajnal Katicza—Schaf Béla, Tóth Irénke — Onodi Mihály, Bihari Katicza — Schaf Janika, Friedler Ilonka — Szombathi Pál, Erdős Mariska — Kiss Jenő, Gencsi Irénke — Sturm Jenő, Kohn Katicza — Szombati Ferencz, Siró

Mariska — Gombos József, Magyar Margit — Nagy Sándor. 8. Francia négyes, a kisebb növendékek által. 9. Pas de quatre a kisebb növendékek által. 10. Amerikán a kisebb növendékek által. 11. Francia négyes, a nagy colon által. 12. Édelveiszoston, a nagy colon által. 13. Levente, szalon magyar táncz, a nagy colon által. 14. Pas de patineur, a nagy colon által. A magántánczokat jelmezen lejtik s kéri mindenki pontosan megjelenni.

— **Halálozás.** Vettük az alábbi gyászlapot: Szomorodott szívvel tudatjuk felejtéssel nem, jó anya, nagyanya, testvér, sógornő, nagynéni és jó rokon néhai Erdei Juliánna Polgár Kiss Gáborné asszonynak f. hó 29-én esteli 9 órakor, életének 64 ik, második házasságának 10 ik évében, hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 31-én d. u. 3 órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint Hunyadi utca 15-ik számú házunktól a kistemplomban tartandó ima után a Czegléd utcai temetőbe örök nyugalomra helyezni. — Mely végtisztességgelre rokonainkat, ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1904. augusztus 30. Bánatos férje: Polgár Kiss Gábor; gyermekei és számos rokonok nevében is.

— **Az Abeles-féle** polgári és elemi leányiskolában (Hatvan-u. 23.) a jövő tanévre való beiratkozások naponta délelőtt 9—12-ig, d. u. 3—5-ig eszközölhetők.

— **Regényes házasság.** Az egyik nagyváradai lap írja: A múlt két fiatal rajongó lélek, megszökött az apai szigor elől Debreczenből és itt rejtőzködtek Nagyváradon egy hétig, amíg az árvaszék engedélyével a házasság révén hajózhattak. Haraszti Lajos debreczeni újságíró és Szerdekényi Anikó fiatal irónő a boldog pár.

— **Fejbevert muzikus.** A nyugati-utca egyik kocsmaiban mulatott Barkóczy József tiszafüredi kertész. Vigan huzatta a cigánynyal a szép nótákat, hanem a nótáért nem fizetett. Ezen aztán Barkóczy összeveszett a cigányokkal, kik a kocsmaából kidobták. Az utcán Barkóczy dühében jókora terméskövet kapott fel és azt a kocsma ablakán behajította. A kő Juhász Lajos zenészt olyan alaposan érte, hogy a fején súlyos sebet ejtett.

— **Szerelmes az egyenruhába.** Már Debreczen valamennyi kaszárnája körül elfogták Szatmári Mari csavargó leányt, csak a salétrom laktanya volli hátra. Az éjjel ott fogták el páros sétálás közben a kaszárnakedvelő hölgyet.

— **Zsebvágás.** A rendőrségen panaszt emelt Szabó Miklós iparossegéd, hogy e hó 26-án, amíg ő ittas állapotban a máv. altiszti kör helyisége előtt a küszöbön szendergett, ismeretlen tettes felvágta a zsebet és ellopta a dohánytárczáját, amelyben 3 darab zálogczédulája volt. A kára 80 korona. A zsebvágót a rendőrség nyomozza.

— **Hegedük királya.** Itt az idő, hogy a debreczeni zenekedvelő és képezdész uraknak olyan előnyt nyujtsak, amire még soha nem volt alkalom. Midőn megakarom mutatni, hogy nem kell többé feketére bemázolt vagy más színre bemázolt cseh hegedükért drága pénzt adni, hanem finom kidolgozású és jó hegedük olcsón beszerezhetők és még sem drága, 9 korona finom vonóval együtt szeptember 10-ikéig csakis tanítóképezdész uraknak. Nem akarok itt irka-firkálni, hanem tessék Komáromi M. műhangszerkészítőhöz József-kir.-h.-utca 2. szám Bika-szálloda mellett menni és kirakatát megtekinteni, ezt a hegedüt 25 koronáért máshol meg nem kapja. Kérem az intézetek figyelmét és 1 darabot mintául készséggel szolgálak.

— **Igen sokan még nem tudják,** hogy Mentze Henrik ujdonságok áruházában rendkívül olcsón lehet vásárolni, azonban egyszeri próbavételnél mindenki meg fog győződni, hogy ott csakis kifogástalan, jó minőségű áruk kaphatók igen olcsó szabott árak mellett, a kiszolgálás pedig pontos és szolid.

TÁVIRATOK.

V. Murad meghalt.

Konstantinápoly, augusztus 30. V. Murad, trónjától megfosztott szultán váratlanul meghalt.

Amerikába érkezett magyarok.

Newyork, augusztus 30. A st. louis-i kiállításra vasárnap d. u. négy órakor érkeztek meg a magyar képviselők.

Az építőmunkások sztrájkja.

Szeged, augusztus 30. Az építőmunkások az egész városban sztrájkba léptek. Az ellentét köztük és a vállalkozók közt nagy. 44 fillér minimumot és 10 órai munkaidőt követelnek.

Bedőlt az új templom.

Hódmezővásárhely, augusztus 30.

A tarjánvárosi új, most épülő ev. református templom ma délután összeomlott. Az építő mérnökök a vasszerkezet nem jó összeakasztásában keresik a katasztrófa okát. Az új templomnak október elsejére kellett volna elkészülni, amikor is felszentelték volna. Az új templom 90,000 koronába került. A pénz legnagyobb része közadakozásból jött össze.

Oláh tanítók gyűlése.

Arad, augusztus 30. Az aradmezei oláh tanítók Világoson gyűlést tartottak, hol egyhangu megállapodással állást foglaltak a népiskolai reformjavaslatok ellen. Elhatározták, hogy az aradi szent-székhöz fordulnak e határozatuknak Berzeviczy Alberthez való felterjesztése tárgyában.

Kolera Oroszországban.

Pétervár, augusztus 30. Merv városát hivatalosan kolerajárvánnyal jelentették ki.

Disztribúció Körber tiszteletére.

Lanczu, augusztus 30. A gróf Potocki Román kastélyában Körber miniszterelnök tiszteletére adott ebéd a háziúron és neje kívül részt vett gróf Potoczki András helytartó, gróf Badeni Szaniszló országnagy, gróf Choloniwskij főszertartásmester, Jedrocejevics volt miniszter nejevel, a miniszterelnök kísérete, Malachowski lembergi polgármester és más személyiségek. Az ebédnél gróf Potoczki Román felköszöntőt mondott a miniszterelnökre, a ki a házigazdák egészségére emelte poharát.

Az angolok Tibetben.

Simla, augusztus 30. Hir szerint a Tibettel folytatott tárgyalások kielégítő megegyezésre vezettek. Az angol misszió eszerint előreláthatólag előbb hagyja el Lhaszát, mint ahogy a kormány eddig várta.

Kormányválság Norvégiában.

Krisztiania, augusztus 30. Az államtanács ülésén elhatározták, hogy szeptember 1-től kezdve Michelsen államtanácsos veszi át a pénzügyi tárczát és Vogt államtanácsos a kereskedelmi tárczát. Kildal és Schöning államtanácsosok belépnek a stockholmi norvég államtanácsba.

Királyunk ajándéka.

Budapest, augusztus 30. Kehwe-müller magyar és osztrák nagykövet az amerikai egyesült államok elnökének királyunk ajándéka képen diszes könyvet adott át, melyben a magyar-osztrák monarchia statisztikai adatai találhatók.

Az orosz-japán háborúról.**Hogy harcolnak a japánok?**

London, augusztus 30. Liaojangból érkezett táviratok jelentik, hogy odamenekült emberek csodákat beszélnek arról az emberfeletti munkáról, amelyet a japánok az Icsán-erőd bevételeiben fejtettek ki. Az erőd-dél szemben egy alacsony domb volt, amelyet a japánok megszálltak. Az erődből az oroszok könnyű szerrrel lövöldöztek le az ostromló japánokat. Itt bizonyult be csak igazán, hogy milyen olcsó az emberélet. Ember emberre hullott ebben az ostromban. Egyik holttest takarta a másikat. De ez mintha csak fokozta volna az ostromlók dühét. Egész sorok pusztultak el, de nyomban új sorok keletkeztek. Valóban holttesteken át vezetett az út. Lépésről-lépésre ment előre az ostrom. Földdel tömött zsákokat helyeztek a domboldalra és ezekre tolták fel az ágyukat. Emberek kapaszkodtak föl ugyyszólván négykézláb ezekre a zsákokra mindaddig, a míg kellő magasságban voltak. A háborúk történetében páratlan hadművelet volt ez. A vér patakokban folyt. Két ízben kezdtek újra a műveletet, de a haláltól nem rettentek vissza a japánok mindaddig, amíg sikerült nekik az erődöt elfoglalniok. Az Icsán-erőd elfoglalása által Port-Artur ostroma tetemesen megkönnyebült s most már a célhoz a japánok sokkal közelebb vannak, mint bármikor. Innen sokkal kényelmesebben és sokkal biztosabban lehet ostromolni a várat.

Véres osztag Liaojang körül.

London, augusztus 30. Aucsan-csan, Takuojen, és Antungtól délre és délkeletre nagy harcokat vívtak az ellenfelek. Az oroszok 3 üteg ágyut és 5000 embert vesztek sebesültekben és holtakban.

Tokio, augusztus 30. Anping mellett japán részről 2000 esett el. Anping és Ancsan, mellett 8-8 orosz ágyu került japán kézre.

Pétervár. (Hivatalos). Saharov tábornok jelenti: Az éjjel az ellenség sok ágyut állított fel Liaojangtól délre. Reggel 5 órakor erős tüzéségi harc fejlődött. Dél előtt 9 órakor észrevettük, hogy az ellenség föltámadása központunk ellen irányul. Az ellenség srappel tüze sok kárt okozott. Pukakilof ezredes, a kelet-sibériai 5 üteg parancsnoka elesett.

London, augusztus 30. A japánok 30-án reggel 5 órakor folytatták a támadást.

Lefegyverezett orosz hajók.

Sanghaj, augusztus 30. Az oroszok az Aszkold és Grossobaj hajókat lefegyverezték. A legénység a városban van.

Port-Artur ostroma.

London, augusztus 30. Csifuból jelentik, hogy a kínaiak 27-én 30 ezeren 400 orosz halottat szállítottak el. Az 5. számú erőd, melyet a japánok többször elfoglaltak, üres, mert egyik fél sem képes azt megtartani. Togo tengernagy 50 ágyut szállított partra.

Kínai menekültek.

Csifu, augusztus 30. Egyre nagyobb tömegben érkeznek hínai menekültek, akik először Dalniban találtak menedéket. A kínaiak valóságos rémképeket festenek a vár és az őrség állapotáról. Határozottan állítják, hogy végső szükség esetén szenvednek élelmiszerekben már a várban s egyedül a remény tartja még az őrségben az ellentállást, hogy Kuropatkin felmentő serege már utban van. Az őrséggel ugyanis ezt hitték el a tiszték. De így is csak a legnagyobb biztatások árán vehetik rá az elcsigázott katonákat az ellentállásra. Az összelödzött város egészen kihalt. Mindenki elvesztette már reményét. Az éhség is kezdi már felütni fejét és a lakosságból csak a gazdagoknak csurran-csöppen élelmiszer. Az is csak nagyon sovány táplálék, mert a huskészet már egészen elfogyott. A lisztraktarak is kiürülő félben vannak. Általános a nézet, hogy Port-Artur az éhínség miatt sem tarthatja magát egy hónapnál tovább, mert akkorra már teljesen hiján lesznek mindenféle élelmiszerek. Csak a tábornokok lovai vannak még életben, de most már ezekre került a sor. Az Icsán-erőd elfoglalását, akik ismerik az erődöket, az ostrom legnagyobb eseményének tartják. Azt hiszik, hogy Port-Artur birtokát az csaknem eldöntötte már, mert ezt uralják az összes erődök, mivel messze kimagaslik a többi hegylánczolon, melyen az erődök épültek.

Az orosz sereg a harostéren.

London, augusztus 30. Oroszország újabb hadsereget létesít egyenlőre Mukden főhadiszállással. Ideiglenes fővezére Alexejev helytartó. Az 5. sibiriai badtest ezért már nem is csatlakozott Kuropatkin hadseregéhez. A folyvást érkező csapatok is ehhez az új hadsereghez csatlakoznak. Ez a sereg van hivatva a japánokat feltartóztatni, ha Kuropatkin elvesztené a döntő csatát. Esetleg az is a feladata, hogy a Liaojang és Mukden között fekvő vonalra felvonuló japánokat két tűz közé szorítsa. Mukden erődítési munkálatai egyre folynak. Alexejev vezérkarával folyton tanácskozik. Alighanem merész haditerv keresztülvitelére gondolnak, mert elég erősnek érzik magukat támadó fellépésre. Kuropatkin habozását elítélik.

Port-Artur védői.

Pétervár, aug. 30. Császári napi-parancs szerint a Port-Artur védői közt levő összes rendfokozatos katonai személyeknek 1904. május 1-től az ostrom végéig szolgálati idejükből egy hónap egy szolgálati évnek számítatik. A czár Stössel tábornoknak vitézségeért a III. osztályú György-keresztet adományozta.

Társas-élet.

Itt vannak a hűvösebb napok. Előrelátó gazdasszonyok már ilyenkor gondoskodnak a szükséges melegebb ruhák beszerzéséről, mert ilyenkor aránylag olcsóbban lehet eszközölni az ilyenemű bevásárlásokat. A napokban, mikor hűvösebb volt az idő, egyik rövidáru kereskedésbe jól táplált asszonyság állított be.

— Alsónadrágot kérek, — mondta az előtte hajlongó segédnek.

— Milyent, férfit, vagy nőt parancsol?

— A férjemnek.

A segéd aztán összehányta az egész tüzetet, az asszonyság azonban egyet sem talált megfelelőnek.

— Talán később parancsolna befáradni? — mondta neki dühösen a segéd.

— Nem tehetem, mert esztendőnkint kétszer vagy háromszor jöhetek városba, — mondta az asszonyság. Hát most nem tudna többet mutatni, ez a legutolsó? — szölt fitymálva az asszony.

— Nem nagyságos asszonyom — szölt türelmét veszítve a segéd — nem ez a legutolsó.

— Hát van még?

— Igen.

— Mutassa.

— Nem szabad.

— Miért?

— Mert rajtam van.

Az egyik megyei uriember baleset következtében elvesztette nemrég az egyik szemét és amíg nem segíthetett rajta, üres szemgödörrel járt-kelt a falujában. Azonban egy szép napon felment Budapestre, néhány nap múlva hazajött és az ép szeméhez csalódásig hasonló üvegszem fénylett az üres szemgödörben is. — Látja azt az egyik falubeli gazda és csóválta a fejét nagyon. A dolog nem megy a koponyájába sehogy sem. Végre megszólal és így fakad ki:

— Mégis hunczutok az urak. Ha a magamfajta szegény embernek a szeme kifolyik, hát kifolyt, oszt vége. Egyszer menjen ki az urnak a szeme — másik nő a helyibe...

REGÉNY-CSARNOK.**Egy rendőr naplójából.**

VI.

Mikor Szepp ártatlanulült.

Irta: Laky Imre.

(Tilos az utánnomása.)

Halálos sápadtság öntötte el arcát. — Fogsz-e vallani, nyomorult! dörgött rá a kapitány.

Szepp reszketett, mint a nyárfa levél. Térdre rogyott, esdekelve kulcsolta össze kezeit:

— Kapitány ur, esküszöm, mindenre, a mi szent, ártatlan vagyok!

A kapitány türelmét veszítve haragosan összeránczolta a szemöldökeit. Intett a háttérben álló rendőrnek:

— Tömlöcbe vele!

A kapitány előtt tisztán állott az „eset.” A véres kéz, a kalap, a kapukulcs, a két tanu, kik a tettest a házig üldözték, világosan bebizonyították Szepp bűnösségét.

Nem volt egyéb hátra, mint a szembesítés B. Zoltánnal, ki a kórházban feküdt. Sebe nem volt életveszélyes, csak sok vért vesztett.

Másnap egy kocsin a kapitány Szepp és két detectiv kíséretében a kórházba hatatott. Itt nagy meglepetés érte őket.

B. Zoltán kereken és határozottan kijelentette, hogy nem Szepp támadta meg. A támadója magas, kövér, fekete kör-

szakállas férfi volt. Szépp alacsony, sovány, szeplős arca pedig egész csupasz.

A sebesült emlékezett rá, hogy támadójának az orrát dulakodás közben végig karczolta. A hold világított, tisztán látta arcán a vért. Ha Szépp lett volna a rabló, sebesnek kellene az arcánab lenni.

A kapitányt nagyon meglepte az eset, Figyelmeztette B. Zoltánt hogy a kés, melylyel megsebesítették, az előtte álló Széppé, s hogy kalapját is ennél találták meg.

A sebesült megmaradt előbbi állítása mellett, sőt azt a különös kijavítást tette, hogy valószínűleg ő hozott el a Bablevesből idegen kalapot. Valószínűleg a Széppét. Most, hogy vissza gondol a dologra, úgy emlékszik eltávozására után különös szüknek találta a kalapját. Még vissza is akart fordulni, de rest volt hozzá.

A kapitány gondolkodóba esett. Vissza vitte a megrémült Széppet a főkapitány-ságra s újra vallatásra fogta. Most már azt gondolta, hogy Szépp nem részes a dologban, csak, mint annyi más esetben, ismét az aufpasszer szerepét játszotta, s az igazi bűnöst a nála levő kulcs segítségével ő eresztette be a házba, s elrejtette valahol.

Az pedig mialatt őt elfogták, azóta tükön-bokron tul jár a z ákmánynyal.

Szépp tagadott alhatatosan. Semmit sem akart tudni a dologról, esküdözött ártalanságára.

A kapitány újra át meg át olvasta a jegyzőkönyveket.

A gondolat öntudatlanul a kapukulcs caináltatása közül forogtak.

Eléhvivatta Széppet.

— Ki csinálta azt a kapukulcsot.

Szépp habozás nélkül bevallotta, hogy a guny néven Savanyu Józsinak nevezett, különben pedig N. József névre hallgató lakatos készítette a kulcsot.

Utána néztek a rovott multuak albumában. Rátaláltak N. József guny néven Savanyu Józsi, lakatos stb., álkulcsos be-surránó tolvaj, büntetve háromszor volt.

Két detektív indult Savanyu Józsi keresésére. Rátaláltak egy pincze lakásban, ép pakolta a holmiját, közte tömérdek árkulcsot, betörő szerszámot, lopott dolgokat, a B. Zoltán bugyellárisát, óráját is. Úgy látsák megmeszelte a rossz időt.

Ellenállás nélkül követte a detektívet.

A kapitány előtt beismerte a tettet. A kést a 20-asban emelte magához, mikor Szépp ott felejtette. Mikor a kulcsot készítette Széppnek, akkor magának is gyártott belőle egyet. Az volt a terve, hogy nyáron, ha a lakók kimennek majd a zöldbe, behatol a házba s megkísérli a szerencsésjét.

Szépp ártalansága fényesen kiderül-vén, azonnal szabadlábra helyeztetett.

Durezásan fogadta az öröm hírt.

— Mit kapok aztán ezért a három napért, kapitány uram? — kérdezte hetykén.

— Semmit fiam, semmit. Majd beszámítjuk, ha legközelebb duhajkods a Makk-tizesben. Jó?

— Nem bánom, bólintott beleegyezőleg Szépp, s büszke léptekkel hagyta el a főkapitányság épületét, hol először életében „ártatlanul” ült.

Első utja a 20-asba vezette.

Örömrivalgással fogadta a társaság.

Dreyfus nem irta le oly rémes színekkel fogságát, mint Szépp ennek a három napnak a történetét elbeszélte a borzadó hallgatóságának.

Emlégette a kényszer-zubbonyt, a bika-esököt, az éheztetést, a rettenetes szomjúságot, a hallatlan rendőri brutalitást, melylyel vallomásra akarták bírni. De ő alhatos maradt, gunyosan a vallató kapitányra nevetett, hogy az kékül, zöldült dühében.

Szidta az egész rendőri intézményt, mely csak arra való, hogy ártatlan embereket a börtönbe hurcolja.

A hallgatóság borzadva hallgatta a rémeseket. Mikor Szépp megelégette a hatást egy „snapszli-ra” hívta fel a társaságot.

Az ő... bummerlikat ő kapta meg.

Vége volt a varázsnak, oda lett a matedonája.

Ezóta Szépp nagy ellensége a rendőrségnek, s nincs rá eset, hogy besugjon valamit.

[Folytatjuk.]

Elvállal mindenféle szefafestéseket és tapetirozásokat a legjutányosabb árban

Horváth András

mázoló-, szoba- és templom-festő

= DEBRECZEN, =

Piacz-utca 21. szám alatt.

Csemege szőlő

a gróf Degenfeld és Balkányi-féle

Erzsébet szőlőtelep

városi elárusító helyiségében

Simonffy-utczai városi bérház 13sz.

naponként friss

csemege szőlő

igen olcsón kapható.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban a mohai

ÁGNES

1 literes üvegben 19 kr.
1 félliter üvegben 13 kr.

forrás mint természetes szénsavdus ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb gyomor, légcső és húgyiszorvi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, hél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk. **Dr. Kötly.**

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk. **Dr. Kövér.**

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májvágyhiány és emésztési zavarok állanak be. **Dr. Gebhardt.**

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk. **Dr. Glass.**

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kóros értéktől mentesen szénsavval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Árlapot s prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai Ágnes-forrás kezelősége Mohán, Fejérmegye.

Kedvelt borvíz. — Kedvelt borvíz. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. — Főraktár Debreczen és vidékére Máyer Jenő fűszerüzletében.

Bükkfa eladás

Méltóságos Vay Gábor gróf cs. és kir. kamarás Avas-Vámfalui uradalmában (Szatmár m.) mintegy 5—10.000 öl bükk tűzifa, danga és müfa kerül eladásra. A fa kitermelését megegyezés szerint vevő, vagy az uradalom eszközöltheti.

A kitermelés részben már kezdelét vette, részben 1904—1905. év telén eszközölhető.

Venni szándékozók közelebbi értesítést nyerhetnek az uradalmi igazgatóságnál Avas-Vámfalui, u. p. Felsőfalui.

Az uradalmi igazgatóság esetleg az itt megjelölt mennyiségnél kisebb, vagy nagyobb mennyiségű bükk tüzi és müfa eladásra is elfogad ajánlatokat.

Várady Lajos,
urad. igazgató.

URSUS

a leglökéletesebb borsajtó!

Az Ursus borsajtó következő előnyökkel bír: Vasgerenda és szabadalmazott nyomó fejszerkezet által a lehető legmagasabb nyomásérő, csekély igénybevétel-lel érhető el.

Az Ursus borsajtó aljrésze fából van a vasgerenda szerkezetbe illesztve, hogy a szőlő lé vasrészekkel nem érintkezik s így a bor megfeketedése nem fordul elő.

Az Ursus borsajtóból a törkely egy darabban vehető ki.

Az Ursus borsajtó szerkezete fölülmulhatatlanul szolid és erős.

Porcellán kályhák budweissi és honi gyártmányban. Meidingi rendszerű és öntött vaskályhák és legjobb minőségű konyhák. Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére feltűnéstkelő új találmányu Multiplicator betétet felelősség mellett ajánlom.

Fürdőkádak és vasbuto. ok nagy raktára.

Tóth Gyula DEBRECZEN,
Piacz-utca 20. és 27.

Könyvviteli, Szépirási és Idegennyelvi Gyakorlati Szaktanfolyam felnőttek számára.

Egész életre szóló művelődési eszközöket, szellemi kincs-eket szerezhethet meg a haladni vagyó mindkét nembeli ifjuság, rövid idő alatt, anyagi megterhelés nélkül.

Ez a gyakorlati tanfolyam látogatása által hosszú évek mulasztásait pótolhatják mindazok, kiket mostoha körülmények a legelőbbségben ismeretek szerzésében meggátoltak.

Felnőtt ifjak és nők néhány hónap alatt annyi hasznos ismereteket szerezhhetnek meg csoportos oktatásom, ismert gyakorlati módszerem által, mint tulsufolt iskolában a zseni ifjuság, csak számos év alatt. Mindenki ismeri eredményes buzgó működésemet. Hisz lelkem lelkével tanítottam 30 éven át a debreczeni felsőbb kereskedelmi iskolában, ahol tanítványaim ezreinek szeretete a művelt társadalom és a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur elismerése méltatta eredményes odaadó munkásságomat.

A könyvviteli szakcsoporttal kapcsolatosan tanítom a számtant, váitoismét, levelezést. A szépirási szakcsoport felőleli a

magyar, német, rond dísz- és gyorsírást, a levelezés és az irodai munkálatokat. Az idegen nyelvek szakcsoportja közé tartozik: a német, francia, angol nyelvtan, társalgás és levelezés.

Mindenki beirathatja magát oly szakcsoportra, mikre élet-pályáján leginkább van szüksége.

Beiratás naponta délelőtti 11—1-ig és délután 3—5 óráig. Iroda és tanterem: Simonffy-utca 2. szám (városi bérpalota baloldali 3. kapu II. emelet, a mérnöki hivatal szomszédságában.) Tanórák: délelőtti 9—12-ig, délután 3—6-ig, esteli fél 9-től 10 óráig, 3-szor hetenkint. Tandij szakcsoportonként 5 havi időtartamra 40 korona, mely összeg a beiratáskor előre fizetendő. A téli tanfolyam szeptember 5-én, a nyári tanfolyam márczius 5-én veszi kezdetét. Könyvek, iróeszközök legfeljebb 10 koronába kerülnek felévenként. — A nagyérdemű közönség bizalmát és pártfogását kérve és remélve, maradtam hazafias tisztelettel

Debreczen, 1904. év augusztus havában

ZALAI MÁRK ny. tanár.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Jó házból való izraelita fiut teljes ellátásra elvállal egy tanár. Lakás: Egyházter 5. keresztépületben közel minden iskolához.

Intelligens családnál valódi kóser kosztot esetleg teljes ellátást keresek egy 10 éves deák részére. Czim a kiadóhivatalban.

arga-utca 43. sz. alatt újonnan épülő házban 5 szobás ar lakás és egy szobás garzon lakás 1904. évi nov. 1-től kiadó.

1033 □-öl szőlő Sestakert I-ső járason a barakra nyulik, kópajta-borházzal ju tányos árban eladó. Értekezhetni özv. Papp Józsefné ottlakó tulajdonossal.

Elköltözés miatt 2 ágy, 1 asztal, 4 szék eladó Bercsényi-utca 69. sz. a.

Egy kisebb lakás mely áll 1 szoba, konyha és egyéb hozzátartozékokból, október 1-től kiadó Bercsényi-utca 69. sz. a.

Kitűnő ebéd és vacsora kosztot kaphat 2 fiatalember Csapó utca 3. sz. atatt.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Vározi-körút 63.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Automobil és gőzcséplőgépek,

szalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, ő-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, nagyültők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Képviselet és bizalmas raktár: **BÉSZLER és DÁVID** uraknál Debreczen.

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Gróf Andrássy Gyula Mád-Gönczi hegyi saját termésű Szamorodni borainak kizárólagos elárusítását** átvettük s ajánljuk eredeti $\frac{1}{2}$ literes palaczkokban **1 frt 20 krért.**

Ezzel egyidejűleg átvettük **Dietzl József cs. és kir. udvari szállító borainak főelárusítását, még pedig úgy asztali, mint pecsenye borokban az asztali borokat is** eredeti töltésben hozzuk forgalomba literenként **40 krért.**

A Dietzl cég jó hírneve az áru kitűnő minőségéért kellő biztosítékot nyújt.

A midőn tisztelettel kérjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy bor be-
vásárlását nálunk eszközölni sziveskedjék, vagyunk tisztelettel

Lusztig és Bán

fűszer-, bor- és gyarmatáru kereskedők

Simonffi-utca, városi bérház.

Nyomatott: Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, a fűpostárai szemben.